

บทที่ 2

เอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา การปฏิบัติงานปกครองนักเรียนของโรงเรียนวาริชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. งานการปกครองนักเรียนทั่วไป
2. งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. งานการป้องกันแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน
4. งานการส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม
5. งานปกครองระดับชั้นเรียน
6. การศึกษาที่เกี่ยวข้อง

งานการปกครองนักเรียนทั่วไป

ความหมายและความสำคัญของงานปกครองนักเรียนทั่วไป

งานปกครองนักเรียนมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่างานวิชาการ งานธุรการ เพราะเป็นงานที่ส่งผลถึงการพัฒนากฎเกณฑ์ พฤติกรรมของนักเรียนและสนับสนุนการเรียนการสอนให้บรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียนและหลักสูตร ดังที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2530, หน้า 3) ได้ให้ความหมายของงานปกครองนักเรียนว่าเป็นงานส่งเสริม พัฒนา ควบคุม และแก้ไขความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกัน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร ในทำนองเดียวกันเสริมวิทย์ สุภเมธี (2531, หน้า 227) กล่าวว่า การปกครองนักเรียน หมายถึง การให้ความคุ้มครองดูแลรักษา ควบคุม รวมทั้งให้การอบรมศีลธรรม จรรยา มารยาทอันดีแก่นักเรียน ในขณะที่อยู่ในโรงเรียนให้ได้รับความอบอุ่น และกิตติมา ปรีดีดิติก (2532, หน้า 170) ได้กล่าวว่า งานปกครองนักเรียน เป็นงานที่มีหน้าที่ปกครอง คุ้มครอง ดูแล รักษา รวมทั้งให้การอบรมศีลธรรม จรรยา มารยาทอันดีงามแก่นักเรียน ให้นักเรียนสามารถปกครองตนเองได้ ดูแลให้นักเรียนกระทำตามระเบียบข้อบังคับด้วยความสนใจ เห็นคุณค่าที่เกิดจากการปฏิบัติ อันจะนำมาซึ่งความสุข ความเสมอภาคแก่สมาชิกทุกคนในสังคม

จากความหมายดังกล่าวมา สรุปได้ว่า งานปกครองนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับการอบรม ดูแล ควบคุม ป้องกันแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีงามให้นักเรียน มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ได้อย่างมีความสุข

จุดมุ่งหมายของงานปกครองนักเรียน

งานปกครองนักเรียนเป็นงานส่งเสริมพัฒนาควบคุมแก้ไขความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย เพื่อความเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกัน ดังที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2530, หน้า 3) ได้กำหนดไว้ว่า งานปกครองนักเรียนมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะพัฒนานักเรียนให้มีระเบียบวินัยและความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนเพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพที่พึงประสงค์ ตามที่กำหนดในหลักสูตรในเรื่องต่อไปนี้

1. ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม การไม่เบียดเบียนผู้อื่น ความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม การมีวินัยในตนเอง
2. การเคารพกฎหมายและกติกาสังคม รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ มีความสามัคคี รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้จักแก้ปัญหาด้วยสันติวิธีอย่างมีหลักการและเหตุผล ใช้เสรีภาพของตนในการสร้างสรรค์บนรากฐานแห่งกฎหมาย จริยธรรมและศาสนา
3. ความภูมิใจในความเป็นไทย การเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ เลื่อมใสในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของประเทศชาติ

สรุปได้ว่า งานปกครองนักเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง เคารพกฎกติกาของสังคม มีความซื่อสัตย์ มีความยุติธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เลื่อมใสการปกครองในระบอบประชาธิปไตยรู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น

ขอบข่ายของงานปกครองนักเรียน

งานปกครองนักเรียนตามความรับผิดชอบของโรงเรียนเป็นหน้าที่ของครูที่มีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลอบรมสั่งสอนแนะนำนักเรียนทุกคนเพื่อป้องกันแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ดังที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2530, หน้า 4) ได้กำหนดขอบข่ายความรับผิดชอบงานปกครองนักเรียนซึ่งเป็นงานที่ต้องปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนทั้งเป็นรายบุคคลและหมู่คณะ ดังนี้

1. ป้องกันไม่ให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
2. แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน
3. ส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้พัฒนายิ่งขึ้น

โรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ส่วนพฤติกรรมที่เกิดนอกเวลาทำการเรียนการสอน ให้ถือเป็นความรับผิดชอบตามควรแก่สถานการณ์ และส่วนประกอบของปัญหา ครูทุกคนในโรงเรียนมีหน้าที่ที่จะต้องดูแลเอาใจใส่ พัฒนาและควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน ดังนี้

1. คณะกรรมการปกครองรับผิดชอบโดยตรงในด้านการพัฒนาและควบคุมความประพฤติ นักเรียน ทั้งด้านการจัดกิจกรรม การออกระเบียบข้อบังคับและการลงโทษ รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกโรงเรียนเช่น สมาคมผู้ปกครองและครู กองสารวัตรนักเรียน สถานีตำรวจ สื่อมวลชน ฯลฯ ให้ทำหน้าที่ช่วยเหลือสอดส่องพฤติกรรมนักเรียน

2. ครูสนับสนุนการสอน เช่น ครูแนะแนว ครูกิจกรรมนักเรียน ครูอนามัย บรรณารักษ์ ต้องมีหน้าที่ให้ความร่วมมือกันพัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูแนะแนวจำเป็นต้องศึกษาข้อมูล เพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคนอย่างละเอียดลึกซึ้ง เพื่อหาทางแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ครูทุกคนต้องร่วมมือและช่วยกันอบรมบ่มนิสัยในขณะที่ทำการสอน หรือในฐานะเป็นครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา และในขณะที่เดียวกันกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นก็ควรเอื้อให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในตัวนักเรียนด้วย ไม่ใช่แยกการเรียนการสอน วิชาการ ออกอย่างเด็ดขาดจากการปกครอง

สรุปได้ว่า ครูทุกคนในโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต้องร่วมมือกันไม่ปล่อยให้เป็นที่ของฝ่ายปกครองเพียงลำพัง ต้องร่วมกันรับผิดชอบโดยตรงในการควบคุมดูแล ป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยต้องร่วมกันส่งเสริมความประพฤติที่ดีงาม เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม โดยการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อร่วมมือกันป้องกันแก้ไขไม่ให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เสื่อมเสีย เป็นที่ไม่พึงประสงค์ต่อสังคม

งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาให้แก่นักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะในการดำรงชีวิตและคุณภาพชีวิตที่ดี ดังที่ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2544, หน้า 11) ได้อธิบายว่า การพัฒนานักเรียนให้เป็น บุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิต ที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการ ส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งทางด้าน การสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็ปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหา ด้านเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาครอบครัว ปัญหาการแข่งขันในทุกรูปแบบ ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่น ๆ ที่เป็น ผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนา นักเรียนให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังไว้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักความเมตตาที่มีต่อศิษย์ และความภาคภูมิใจ ในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เจริญเติบโตองงามเป็นบุคคล ที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2541, หน้า 46) ได้อธิบายว่า การช่วยเหลือ นักเรียนมีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ดังนั้นต้องทำความเข้าใจคุณภาพ ชีวิต คือ ชีวิตที่มีคุณภาพ เป็นชีวิตที่ไม่สร้างทุกข์ ความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่นทั้งในด้าน ร่างกายและจิตใจ ไม่ทำให้คุณงามความดีของตนเองและผู้อื่นเสียหายหรือทำลาย ต้องเป็นชีวิต ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ และมวลมนุษยชาติ ต้องมี ชีวิตที่มีอาชีพเป็นหลักฐาน มีความรับผิดชอบ เสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นชีวิตที่สร้างความสุข ความเจริญและสันติสุขเพื่อมวลมนุษยชาติ ชีวิตจะเป็นเช่นนี้ได้ก็ต่อเมื่อ เจ้าของชีวิตเป็นผู้ก่อปร ด้วยปัญญา ศีลธรรม คุณธรรม มีความสัมพันธ์ด้วยสุขภาพกายและสุขภาพจิต สามารถปรับตัวให้ เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ มีอาชีพที่เหมาะสม สามารถเลี้ยงตนเอง และครอบครัวได้ สามารถพัฒนา ได้เต็มขีดความสามารถของตน มีความพอใจในสภาพที่ตนเป็นและทำได้ สามารถนำตนเอง ได้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และเป็นไปในทางที่ชอบ

งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูประจำชั้นและบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียนอย่างทั่วถึง โดยการประสานความร่วมมือผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ดังนั้นงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นงานที่ครอบคลุมทั้งงานปกครองและงานแนะแนว เพราะงานทั้งสองด้านเป็นงานที่ควบคุมดูแล ความประพฤติและระเบียบวินัยนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ธีรวิมล ประทุมทรัพย์ (2534, หน้า 26) กล่าวว่า การควบคุมความประพฤติและระเบียบวินัยนักเรียน เป็นภาระหน้าที่ของครูอาจารย์ ซึ่งหมายถึงบุคลากรใน โรงเรียนนับตั้งแต่ผู้เป็นหัวหน้าสถานศึกษาลงมาถึงบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ที่เป็นครูอาจารย์ของแต่ละ โรงเรียน ซึ่งเป็นที่เข้าใจว่าการบริหารภารกิจนี้เป็นการกระทำร่วมกัน ด้วยจุดหมายสำคัญคือ ให้นักเรียนเชื่อฟัง และกำหนดว่าเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการบริหารคือ ตัวระเบียบ และการฝ่าฝืนระเบียบย่อมหมายถึงการลงโทษ การทำให้นักเรียนเชื่อฟังนี้ เป็นการพัฒนานักเรียนให้รู้จักปรับตัวให้เข้ากับบุคคลและสิ่งแวดล้อมในและนอกโรงเรียน ซึ่งถ้าปรับได้ดีทำไย่อมหมายถึงการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมยิ่งขึ้นเท่านั้น การดำรงชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนที่ดีนั้นจะนำไปสู่ การตั้งใจศึกษาเล่าเรียน การรักโรงเรียนรักหมู่คณะ และรักศักดิ์ศรีของโรงเรียนอันเป็นส่วนรวม

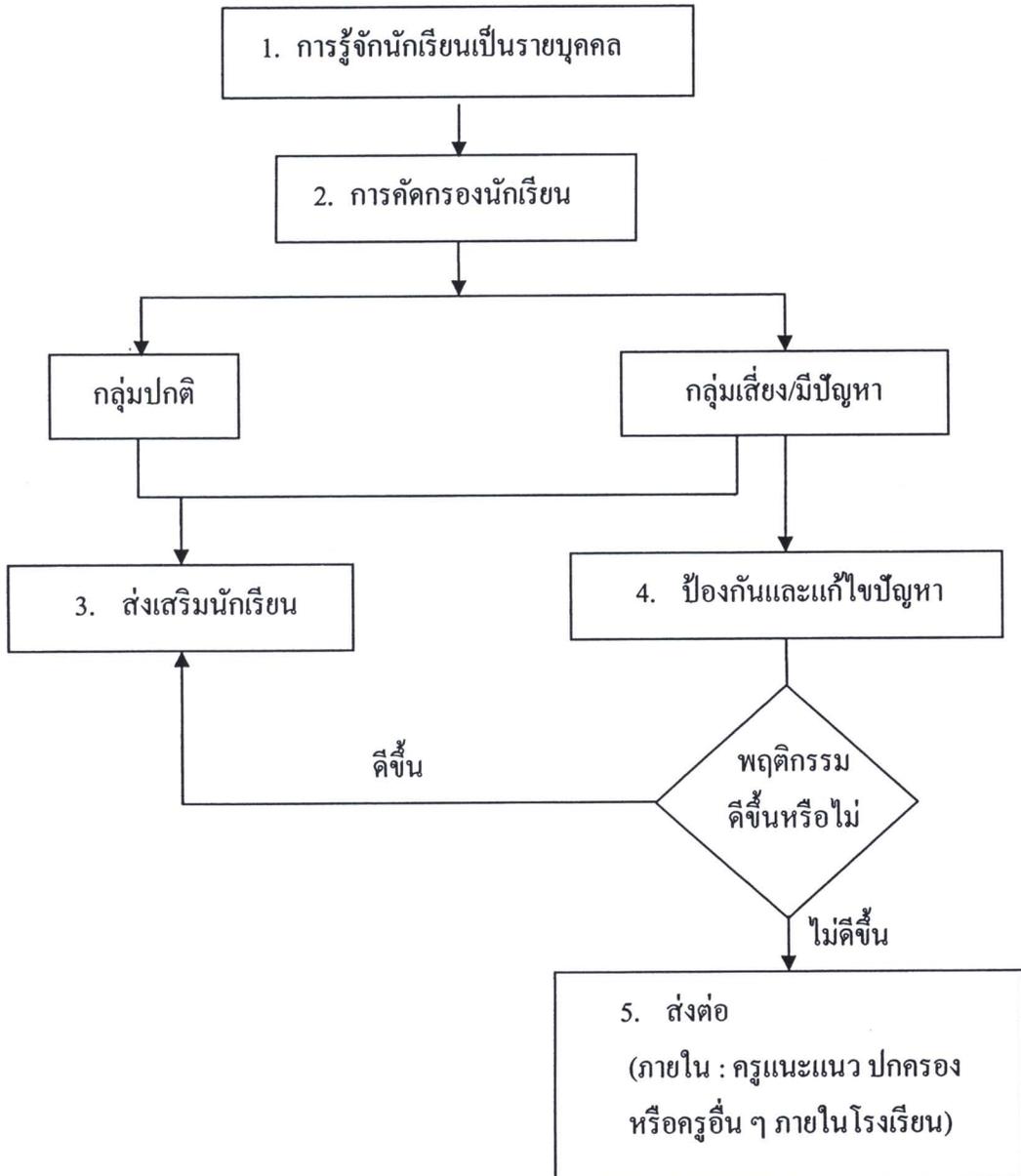
สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวมทั้งมีวิธีการและกิจกรรมต่าง ๆ ในการช่วยนักเรียนอันจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ ต้องยึดนักเรียนเป็นสำคัญและคำนึงว่า นักเรียนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน การยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนา เพื่อดูแลช่วยเหลือทั้งด้านการป้องกันแก้ไขปัญหาหรือการส่งเสริม จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นบุคลากร โรงเรียนทุกระดับ ผู้ปกครองและชุมชน

กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการ

- ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการปฏิบัติงาน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษานั้น กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2544, หน้า 16 - 19) ได้กำหนดกระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีองค์ประกอบ 5 ประการ ดังแสดงในแผนภูมิ 1 คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ

แผนภูมิ 1 กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา

ที่มา : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2544, หน้า 16)

สรุปได้ว่า จากแผนภูมิ 1 กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่แสดงในแผนภูมิเป็นความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษาลดจนกระบวนการ โดยประสานงานหรือรับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ครูที่เกี่ยวข้องรวมทั้งผู้ปกครอง ซึ่งมีวิธีการและเครื่องมือตัวอย่างสรุปได้ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 กระบวนการดำเนินงาน วิธีการ และเครื่องมือในการประสานงานหรือรับบริการ
สนับสนุนจากผู้บริหาร ครูที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ปกครอง

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ศึกษาข้อมูลจาก	
1.1 ด้านความสามารถ	1) ระเบียบสะสม	1) ระเบียบสะสม
- การเรียน	2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) หรือ	2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) หรือ
- ความสามารถอื่น ๆ	3) อื่น ๆ เช่น	3) อื่น ๆ เช่น
1.2 ด้านสุขภาพ	- แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.)	- แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.)
- ร่างกาย	- แบบสัมภาษณ์นักเรียน	- แบบสัมภาษณ์นักเรียน
- จิตใจ/พฤติกรรม	- แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	- แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองและการเยี่ยมบ้านนักเรียน
1.3 ด้านครอบครัว	- แบบการเยี่ยมบ้านนักเรียน ฯลฯ	- แบบบันทึกตรวจสอบสุขภาพด้วยตนเอง ฯลฯ
1.4 ด้านอื่น ๆ		
2. การคัดกรองนักเรียน	วิเคราะห์ข้อมูลจาก	
2.1 กลุ่มปกติ	1) ระเบียบสะสม	1) เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน
2.2 กลุ่มเสี่ยง	2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก(SDQ) หรือ	2) แบบสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล
2.3 กลุ่มมีปัญหา	3) แหล่งข้อมูลอื่น ๆ	3) แบบสรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายห้องเรียน

ตาราง 1 (ต่อ)

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
3. การส่งเสริมนักเรียน (สำหรับนักเรียนทุกกลุ่ม)	จัดกิจกรรมต่อไปนี้ 1) จัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) 2) จัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) 3) จัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่ครูพิจารณา ว่าเหมาะสมในการส่งเสริม นักเรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น	1) แนวทางการจัดกิจกรรม โฮมรูมของโรงเรียน 2) แนวทางการจัดกิจกรรม ประชุมผู้ปกครองชั้น เรียน 3) แบบบันทึก/สรุป ประเมินผลการดำเนิน กิจกรรม - โฮมรูม - ประชุมผู้ปกครอง ชั้นเรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา (จำเป็นอย่างมากสำหรับ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา)	1) ให้การปรึกษาเบื้องต้น 2) ประสานกับครูและผู้เกี่ยวข้อง อื่น ๆ เพื่อจัดกิจกรรมสำหรับ การป้องกันและการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหานักเรียน 2.1 กิจกรรมในห้องเรียน 2.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2.3 กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy) 2.4 กิจกรรมซ่อมเสริม 2.5 กิจกรรมสื่อสารกับ ผู้ปกครอง	1) แนวทางการจัดกิจกรรม เพื่อการป้องกันและแก้ไข ปัญหานักเรียน 5 กิจกรรม 2) แบบบันทึกสรุปผลการคัด กรองช่วยเหลือนักเรียน เป็นรายบุคคล 3) แบบบันทึกรายงานผล การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ห้องสมุดงานวิจัย
วันที่..... 15 พ.ค. 2555
เลขทะเบียน..... 245476
เลขเรียกหนังสือ.....

ตาราง 1 (ต่อ)

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
5. ส่งต่อ	1) บันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูแนะแนว	1) แบบบันทึกการส่งต่อของโรงเรียน
5.1 ส่งต่อภายใน	ฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชา	2) แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน
5.2 ส่งต่อภายนอก	ครูพยาบาล เป็นต้น ซึ่งเป็น การส่งต่อภายใน	
	2) บันทึกการส่งนักเรียนไปยัง ผู้เชี่ยวชาญภายนอก โดยครู แนะแนว หรือครูฝ่ายปกครอง ดำเนินการ	

ที่มา : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2544, หน้า 17 - 19)

จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องวางแผนกระบวนการดำเนินงาน วิธีการ และเครื่องมือต่าง ๆ รวมทั้งการประสานงาน และการได้รับสนับสนุนจากผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

นอกจากนี้ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2544, หน้า 13) ได้ระบุถึงปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนรวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหารทุกฝ่าย ต้องตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

2. ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนัก ในความสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน

3. คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ ต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด

4. ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากโรงเรียน

5. การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษา หรือผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

สรุปได้ว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยบริหารโรงเรียนทุกฝ่าย รวมถึงครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องต้องตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะต้องประสานงานกันอย่างใกล้ชิด อบรมให้ความรู้และทักษะแก่ครูที่ปรึกษา โดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนและมีการประชุมของคณะทำงานทุกคณะอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะต้องมีการทำงานร่วมกัน ซึ่งบทบาทของคณะกรรมการในแต่ละทีมจะต้องทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดความมั่นใจให้กับผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2544, หน้า 44 – 45) ได้อธิบายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่มีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยคณะกรรมการดำเนินงานจะมีหน้าที่ที่รับผิดชอบ ดังนี้

1. คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนทุกฝ่าย หัวหน้าระดับชั้น หัวหน้าแผนงานโรงเรียน ผู้แทนผู้ปกครอง และหัวหน้างานแนะแนว มีหน้าที่กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่งตั้งคณะกรรมการและมีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง นิเทศ ติดตาม กำกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในแต่ละระดับชั้นและปฏิบัติภารกิจอื่น ๆ ที่โรงเรียนกำหนดเพิ่มเติม

2. คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) ได้แก่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง หัวหน้าระดับชั้นทุกชั้น หัวหน้างานพยาบาล-อนามัย ครูงานแผนงานสารสนเทศ และบุคลากรอื่น ๆ ตามความเหมาะสม มีหน้าที่ปฏิบัติงานในฐานะเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประสานงานระหว่างคณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) และคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ) และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดเอกสารเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานและรับผิดชอบจัดประชุมชี้แจง และการฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากร จัดการประชุม

ปรึกษาหารือคณะกรรมการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง ทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

3. คณะกรรมการดำเนินงาน(ทีมทำ) แยกเป็น 6 คณะตามระดับชั้น (หากระดับชั้นใดมีจำนวนครูมากให้จัดแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้อีก) ได้แก่ หัวหน้าระดับชั้น รองหัวหน้าระดับชั้น ครูที่ปรึกษาในระดับชั้น ครูประจำวิชาในระดับชั้น ครูแนะแนว และครูอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีหน้าที่ประสานงานผู้เกี่ยวข้องประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจกับคณะกรรมการดำเนินงานในระดับชั้นของตน บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน ประเมินผลและจัดทำรายงานตามระดับชั้น ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของครูที่ปรึกษาเพื่อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และนำเสนอต่อทีมประสาน ประชุมร่วมกันอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง รายงานสรุปผลการดำเนินงาน และงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

นอกจากนี้ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2544, หน้า 46 - 47) ยังได้ระบุถึงบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ) ดังนี้

1. หัวหน้าระดับ มีบทบาทหน้าที่ ติดตามกำกับดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาประสานงานผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดประชุมครูในระดับ เพื่อประสิทธิภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดประชุมกลุ่มเพื่อพิจารณารายกรณี บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน และจัดทำรายงานประเมินผลระดับชั้นส่งผู้บริหาร และปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

2. ครูที่ปรึกษา มีบทบาทหน้าที่ ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งการส่งเสริมป้องกันปัญหา และการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาในด้านความสามารถ ด้านสุขภาพและด้านครอบครัวอื่น ๆ ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน ประเมินผลรายงานส่งหัวหน้าระดับ และปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

3. ครูประจำวิชาและครูอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีบทบาทหน้าที่ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนแก่ครูที่ปรึกษา ให้ความร่วมมือกับครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน สรุปและรายงานผลส่งหัวหน้าระดับ

4. ครูแนะแนว มีบทบาทหน้าที่ จัดกิจกรรมคาบแนะแนวเพื่อสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สนับสนุนและเป็นแกนหลักให้กับครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้การปรึกษานักเรียนที่มีปัญหาในกรณีที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขหรือยากต่อการช่วยเหลือ ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาต่อการช่วยเหลือของครูแนะแนวและติดตามผลการช่วยเหลือนั้น บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน และประเมินผลรายงานส่งผู้บริหารหรือหัวหน้าระดับ

สรุปได้ว่า งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนบุคคลที่รับผิดชอบที่จะทำให้การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จนั้น ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน รวมถึงหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นทุกคนที่มีส่วนร่วมจึงมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งทุกฝ่ายต้องมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานกันอย่างจริงจัง มีความเข้าใจ มีแนวคิดไปในทางเดียวกัน และต้องร่วมมือกันในการดำเนินงานตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

งานการป้องกันแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน

สภาพสังคมไทยในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ในหลาย ๆ ด้าน พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนที่แสดงออกมานั้นจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ซึ่งจะพบว่านักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จะมีสาเหตุมาจากการเลี้ยงดูของครอบครัวที่ไม่ดีพอ โดยเฉพาะครอบครัวที่แตกแยก พ่อแม่หย่าร้าง ขาดความดูแลเอาใจใส่หรือขาดความอบอุ่นในครอบครัว ตรงกันข้ามกับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่อบอุ่น ได้รับการเลี้ยงดูเอาใจใส่อย่างดี ปัญหาพฤติกรรมต่าง ๆ จะลดน้อยลง ดังนั้นการแก้ไขปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนจึงต้องระมัดระวังอย่างยิ่ง ต้องมีข้อมูลที่แท้จริงและชัดเจน เพื่อการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง ดังที่ พันธ์ หันนาคินทร์ (2524, หน้า 154) ได้กล่าวไว้ว่า การป้องกันแก้ไข ควบคุมความประพฤติของนักเรียน มีจุดมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนคุ้นเคยกับการประพฤติปฏิบัติตนที่ดี เพื่อจะให้เป็นนิสัยในการปฏิบัติตนต่อไปในภายหน้า เครื่องมือสำคัญในการช่วยสร้างนิสัยที่ดีที่ถูกให้เกิดขึ้นแก่ตัวนักเรียนก็คือการใช้วินัยในโรงเรียน

นอกจากนี้ พันธ์ หันนาคินทร์ (2524, หน้า 158 - 162) ยังกล่าวต่อไปว่า การป้องกันการกระทำผิดวินัยเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนทำแต่ในสิ่งอันพึงปรารถนาหรือหาทางระบายความคิดและการกระทำอันจะเป็นไปในทางเสียให้กลับกลายเป็นการกระทำอันเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม การจัดการเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและปัญหาทางวินัย วิธีการต่าง ๆ ที่โรงเรียนอาจจะใช้เพื่อดำเนินการป้องกันพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนและป้องกันการกระทำผิดวินัย มีดังนี้

1. การส่งเสริมให้เกิดความสนใจในบทเรียน ถ้าครูสามารถสร้างความรู้สึกให้นักเรียนได้รู้ว่าหน้าที่ความรับผิดชอบของนักเรียนคือการเรียน และบทเรียนที่ครูสอนเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ไม่น่าเบื่อหน่าย พฤติกรรมอันไม่พึงปรารถนาจะไม่เกิดขึ้น
2. การสร้างความรักโรงเรียนให้เกิดขึ้นในหมู่นักเรียน ให้มีความภูมิใจในโรงเรียน

มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sense of Belonging) การสร้างความภูมิใจให้เกิดขึ้นควรติดตามด้วยคำแนะนำชี้แจงให้รู้จักประพัตติคนในทางที่ดีอันเป็นการเพิ่มพูนชื่อเสียงและเกียรติคุณของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น ความรักโรงเรียนเป็นแรงหนุนสำคัญยิ่งอันหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนทำสิ่งดี เว้นการกระทำที่จะนำความเสื่อมเสียมาสู่โรงเรียน

3. การรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูด้วยกัน เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน อบรมสั่งสอนนักเรียนดี ความสัมพันธ์ที่ครูมีต่อนักเรียนก็เป็นส่วนช่วยให้นักเรียนประพัตติคนดีขึ้น เช่น การแสดงความเอาใจใส่ การแสดงความเห็นอกเห็นใจต่อนักเรียนที่ได้รับความทุกข์

4. การสร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีภายในโรงเรียน เช่น ห้องเรียน อาคารเรียน บริเวณต่าง ๆ ในโรงเรียน เป็นต้น

5. การให้รางวัลความประพฤติดี ตรงข้ามกับการลงโทษ การให้รางวัลเป็นการช่วยให้นักเรียนกระทำความดี

6. การสร้างความร่วมมืออันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน การที่โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากทางบ้านคือผู้ปกครองนักเรียนนั้นทำให้การควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียนเป็นไปอย่างได้ผลดียิ่ง

7. การชี้แจงตักเตือนนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นหมู่คณะ ทำให้นักเรียนรู้ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร หรือการปฏิบัติตนของนักเรียนยังมีข้อบกพร่องอะไรอยู่บ้าง การชี้แจงตักเตือนอาจเป็นไปในรูปแบบการให้คำปรึกษา (Counseling) ในบางครั้งนักเรียนอาจไม่รู้ว่าควรปฏิบัติตนอย่างไร ดังนั้นการประชุมชี้แจงหรือการตักเตือนเป็นรายบุคคลจึงให้ผลในทางป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้

8. การจัดกิจกรรมนักเรียน เป็นการหาทางออกให้นักเรียนได้ระบายกำลังงานส่วนที่เหลือของนักเรียนให้ออกไปในรูปที่เป็นประโยชน์ ถ้านักเรียนได้คิดได้ทำกิจกรรมอยู่เสมอ เวลาว่างที่จะใช้ไปในทางที่ไม่พึงปรารถนา ก็จะหมดไป

สรุป การป้องกันแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน งานปกครองนักเรียนในฐานะที่มีหน้าที่เสริมสร้างลักษณะนิสัยและค่านิยมที่พึงประสงค์ให้แก่ นักเรียน ต้องมีการสร้างแรงจูงใจ สร้างความตระหนัก มีการแก้ไขปัญหา ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา ควบคุมนักเรียนไม่ให้ประพัตติคนออกสู่ทาง สร้างความรักโรงเรียนให้เกิดขึ้นกับนักเรียน สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับครู และครูกับนักเรียน เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียน สร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ดีภายในโรงเรียน ให้รางวัลผู้ประพฤติดี สร้างความร่วมมืออันดีระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน การชี้แจงตักเตือนนักเรียน โดยการให้คำปรึกษาและการจัดกิจกรรมนักเรียน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้พอที่จะเป็นหนทางป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนในโรงเรียน

งานการส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม

ปัจจุบันนักเรียนมีปัญหาทางวินัยนักเรียนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ปัญหาที่จะต้องได้รับการแก้ไข เช่น การมาสาย การหนีเรียน การแต่งกายไม่สุภาพ ไม่ตั้งใจเรียน ก่อปัญหาทะเลาะวิวาท แสดงพฤติกรรมในทางชั่วและมีความคิดที่จะต่อต้านกฎระเบียบข้อบังคับอยู่เสมอ งานปกครองนักเรียนเป็นงานที่เน้นการป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มากกว่าการแก้ไขปัญหาพฤติกรรม ดังนั้นการแก้ไขปัญหาทางวินัยนักเรียน จึงเป็นภาระหน้าที่ของโรงเรียนต้องดำเนินการแก้ไข พัฒนานักเรียน ให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ที่สำคัญการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เป็นงานที่ช่วยให้นักเรียนมีระเบียบวินัย ป้องกันไม่ให้นักเรียนประพฤติดกฏระเบียบ ข้อบังคับ หรือกติกาของสังคม ซึ่งจะทำให้นักเรียนอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ระเบียบวินัย

ระเบียบวินัยเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานปกครองนักเรียน โรงเรียนต้องมีระเบียบวินัยเป็นแนวทางให้นักเรียนปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยภายในโรงเรียน ดังที่ เซาว์น มณีวงษ์ (2529, หน้า 167) กล่าวว่า ระเบียบวินัยเป็นแบบแผนของความประพฤติที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดขึ้นไว้เพื่อให้สมาชิกในโรงเรียนควบคุมตนเอง ถ้านักเรียนในโรงเรียนสามารถปฏิบัติได้ตามระเบียบที่กำหนดไว้ ก็ย่อมมีผลทำให้สมาชิกทุกคนของโรงเรียนอยู่กันอย่างสงบสุข โดยไม่มีผู้ใดก่อวุ่นวาย ทั้งครูและนักเรียนย่อมมีเวลาในการเรียนการสอนเพิ่มมากยิ่งขึ้น ไม่ต้องมัวมาเสียเวลาอยู่กับการอบรมสั่งสอนอันเนื่องมาจากนักเรียนปฏิบัตินอกเหนือจากระเบียบที่กำหนดไว้แล้ว ในทำนองเดียวกัน ชีรวิทย์ ประทุมทรัพย์ (2534, หน้า 27) กล่าวว่า วินัยหมายถึง กฎเกณฑ์ ระเบียบหรือมาตรฐาน ทั้งภายในและภายนอกที่กำหนดขึ้นให้นักเรียนปฏิบัติตาม คือเชื่อฟังครู อาจารย์ ไม่กล้าฝ่าฝืนเพราะกลัวการลงโทษ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยขึ้นในสังคม โรงเรียน นอกจากนี้ พันธ นันทาคินทร์ (2524, หน้า 154) กล่าวว่า วินัยในโรงเรียน หมายถึง การรู้จักปกครองตนเอง การกระทำตามระเบียบหรือข้อบังคับต่าง ๆ เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจของผู้ปฏิบัติ คือนักเรียนที่ได้มองเห็นคุณค่าแล้วว่าการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับที่โรงเรียนสร้างขึ้นไว้ และตัวเองก็เห็นพ้องด้วยนั้นเป็นสิ่งที่ทำจริงไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อย อันจะนำมาซึ่งความสุขและความเสมอภาคแก่สมาชิกทุกคนในสังคม

ในขณะที่ ชม ภูมิภาค (2525, หน้า 134) กล่าวว่า วินัย เป็นความสามารถในการบังคับตนเองให้ปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ โดยที่ตนเองเห็นความสำคัญและมีความเข้าใจในระเบียบ กฎเกณฑ์นั้น ๆ โดยที่เห็นว่าการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบต่าง ๆ นั้นมีประโยชน์ต่อทั้งตนเองและสังคมโดยส่วนรวม มิใช่ปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์เพราะกลัวถูกลงโทษ แล้วถูกดำเนินคดีจนกลัวถูกคนมอง กลัวถูกดูคุด่าว่ากล่าว แต่สิ่งที่บังคับให้ทำตามกฎเกณฑ์และระเบียบคือ จิตใจผู้กระทำ

เอง เป็นเครื่องมือเตือนในตนเอง ไม่ว่าจะอยู่ต่อหน้าหรือลับหลังคนอื่นก็ปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ยอมรับ เช่นนี้ เรียกว่า วินัยในตนเอง สังคมใดก็ตามหากมีคนที่มีวินัยในตนเอง สังคมนั้นก็จะมีความสุข ไม่มีปัญหา ไม่มีวุ่นวาย ไม่มีความสับสนเปลือง สำหรับ คำรง ประเสริฐกุล (2542, หน้า 214) กล่าวว่า การสร้างวินัยแก่นักเรียน เป็นหน้าที่ที่ทางโรงเรียนหาทางส่งเสริมเพื่อให้เกิด วินัยในตัวของนักเรียน เพราะ โรงเรียนเป็นแหล่งรวมของนักเรียนเป็นจำนวนมาก การที่นักเรียนมี วินัยในตนเอง ย่อมเป็นคนที่มีระบบระเบียบ มีความประพฤติดี สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่าง มีความสุข ไม่ประพฤติปฏิบัติฝ่าฝืนกฎระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน และเมื่อออกไปอยู่ในสังคม ภายนอกโรงเรียนก็จะมีวินัยติดตัว เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมสืบไป

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ระเบียบวินัย คือ ระเบียบแบบแผนข้อบังคับที่กำหนดขึ้น เพื่อให้เป็นกรอบหรือแนวทางการปฏิบัติสำหรับบุคคล ในการอยู่ร่วมกัน เป็นสิ่งควบคุมให้บุคคล อยู่ในระเบียบแบบแผนเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อความเป็นระเบียบ และความสงบสุขของสังคม

ความสำคัญของวินัยนักเรียน

วินัย มีความสำคัญต่อบุคคล สังคม ประเทศชาติ ผู้ที่มีวินัยสามารถควบคุมตนเองได้ ได้รับความเคารพศรัทธาของผู้อื่นและสามารถทำงานกับผู้อื่นได้ดี ซึ่ง กาญจนา ศรีกาพสินธุ์ (2533, หน้า 227) กล่าวว่า ความมุ่งหมายสำคัญในการสร้างวินัยนักเรียน คือ มุ่งให้นักเรียนทุกคนมีพัฒนาการ ที่สามารถควบคุมดูแลตนเองและสังคมส่วนรวมให้อยู่ร่วมกันได้ด้วยความสุข และวินัย มีความสำคัญ ต่อการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ใน โรงเรียน ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีในการเล่าเรียนของนักเรียน การขาดการดูแลหรือปล่อยปละละเลยให้นักเรียนขาดระเบียบวินัยนั้น ย่อมจะทำให้โรงเรียนหรือ ห้องเรียนเป็นอาณาจักรแห่งความวุ่นวายไปในที่สุด สำหรับ ชาวนันท์ มณีวงษ์ (2529, หน้า 168) กล่าวว่า ระเบียบวินัยเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการเตรียมตัวนักเรียนสำหรับการดำเนินชีวิตใน อนาคต รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบอย่างถูกต้อง ระเบียบวินัยยังช่วยสร้างและรักษาไว้ ซึ่งสภาพการณ์อันจำเป็นต่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน หากขาดระเบียบวินัยแล้วการดำเนินงาน ของโรงเรียนก็เต็มไปด้วยอุปสรรคจนไม่สามารถดำเนินงานให้ได้ดีในที่สุด นักเรียนรักษาระเบียบ วินัยดีเมื่อขณะศึกษาอยู่ใน โรงเรียน ย่อมมีผลหรือส่งผลตามไปเมื่อนักเรียนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ใน ภายหน้า และดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข นอกจากนี้ ชม ภูมิภาค (2525, หน้า 136) กล่าวว่า การปลูกฝังระเบียบวินัยนั้นต้องได้ทั้งหลักการและการปฏิบัติ ให้มีความเข้าใจในหลักการบางประการ เกี่ยวกับความมีวินัย หลักการเกี่ยวกับความมีวินัยที่ทุกคนควรมีในใจ ได้แก่

1. ความมีวินัยช่วยให้ประหยัดเวลา และทำให้งานสำเร็จด้วยความเรียบร้อย
2. ผู้มีวินัยในตนเองต้องมีความตรงต่อเวลาและหน้าที่
3. การมีวินัยในตนเองนั้นเป็นสิ่งที่ฝึกฝนได้

4. ความมีวินัยทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

5. การขาดระเบียบวินัยทำให้เป็นผลเสียแก่งานและตนเอง

จากความสำคัญของวินัยที่กล่าวมา เห็นได้ว่ามีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง เคารพต่อกฎระเบียบ กฎหมาย มีความรับผิดชอบ ทำงานร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นผลดีต่อตนเองและส่วนรวม ส่งผลต่อความเจริญของประเทศชาติต่อไป

ขอบเขตของระเบียบวินัยใน โรงเรียน

ระเบียบวินัยเป็นเครื่องมือในการควบคุมความประพฤตินักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งเชาวน์ มณีวงษ์ (2529, หน้า 169) กล่าวว่า ขอบเขตของระเบียบวินัยใน โรงเรียน อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ระเบียบวินัยเกี่ยวกับความประพฤติทั่วไปของนักเรียน เช่น การแต่งกายสะอาด ถูกระเบียบ การมาโรงเรียนทันตามเวลาที่กำหนด การพูดจาไพเราะสุภาพ การไม่ติดยาเสพติด ฯลฯ

2. ระเบียบวินัยเกี่ยวกับความประพฤติในชั้นเรียน เช่น การไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ต่อครูอาจารย์ ต่อเพื่อนนักเรียนด้วยกันและต่อทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน การแสดงพฤติกรรมไม่รบกวนเพื่อนขณะเพื่อนทำงาน การแสดงพฤติกรรมสนใจเรียน สนใจร่วมกิจกรรมและสนใจทำงานที่ครูมอบหมายให้เสร็จเป็นอย่างดี

ดังนั้น โรงเรียนมีหน้าที่ในการเสริมสร้างวินัยแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถปกครองตนเอง และปฏิบัติตามกฎระเบียบ รู้จักการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เอาใจเขามาใส่ใจเรา รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม

คุณธรรมและจริยธรรม

คุณธรรมและจริยธรรมเป็นเครื่องกำหนดความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม ดังที่ เสริมวิทย์ สุภเมธี (2531, หน้า 268) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึงคุณงามความดี และความรู้สึกรักใคร่ของบุคคลที่เป็นไปในทางที่ดี ที่จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลผู้นั้นให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม ที่สังคมยอมรับ และเสริมวิทย์ สุภเมธี (2531, หน้า 293) กล่าวต่อไปว่า จริยธรรม คือ แนวทางการประพฤติปฏิบัติที่ดี ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น อันก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม และจริยธรรมของบุคคลจะเจริญงอกงามไปพร้อม ๆ กับสติปัญญา ในทำนองเดียวกัน ประภาศรี สีอำไพ (2535, หน้า 6) กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดีภายในบุคคล ทำให้เกิดความชื่นชมยินดี มีจิตใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขขั้นสมบูรณ์ คือ ความสุขใจที่เป็นสุข คือใจของคนดี คำว่าใจดีคือใจที่มีแต่ให้ ให้ความรักความเมตตา ความปรารถนาต่อผู้อื่น และให้ความหมาย

ของจริยธรรมว่า คือหลักความประพฤติที่อบรมกริยาและปลูกฝังลักษณะนิสัยให้อยู่ในครรลองของ
คุณธรรมหรือศีลธรรม คุณค่าทางจริยธรรมคือความเจริญงอกงามในการดำรงชีวิตอย่างมีระเบียบ
แบบแผนตามวัฒนธรรมของบุคคลที่มีลักษณะทางจิตใจที่ตั้งงามอยู่ในสภาพแวดล้อมที่โน้มนำบุคคล
ให้มุ่งกระทำความดี ละเว้นความชั่วมีแนวทางความประพฤติอยู่ในเรื่องของความดี ความถูกต้อง

ในขณะที่ พันธ์ หันนาคินทร์ (2526, หน้า 19) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง คุณสมบัติทาง
ความประพฤติ (Conduct) ที่สังคมมุ่งหวังให้สมาชิกของสังคมนั้นประพฤติตามจริยธรรมที่เกี่ยวข้อง
โดยตรงกับความถูกต้อง อันมีความหมาย ถึงการกระทำอย่างเสรี ภายในขอบเขตของมโนธรรม
อันได้แก่ความสำนึกในความบังควรที่จะกระทำ หรือเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของสมาชิกแต่ละคน
ในสังคมนั้น ๆ ความเปลี่ยนแปลงของจริยธรรมย่อมเกิดขึ้นได้อยู่เสมอในเมื่อสถานการณ์ของ
การดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงในสภาวะการณ์ของชีวิตย่อมทำให้ทัศนะที่คนมีต่อ
จริยธรรมเดิมได้รับการพิจารณาใหม่ เกิดแง่คิดขึ้นใหม่ จริยธรรมเดิมอาจเปลี่ยนแนวทางหรือได้รับการ
เพิ่มเติมขยายความให้กว้างขวางพอเพียง ให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนไป

สรุปได้ว่า คุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติ ความประพฤติที่ดีงาม
มีค่านิยมที่ถูกต้อง มีความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ เมตตากรุณา มีความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า
ประโยชน์ส่วนตัว เมื่อประพฤติแล้วเป็นเหตุก่อให้เกิดความรู้สึที่ดีงามทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น
คุณธรรมจริยธรรมเป็นเครื่องควบคุมและกำกับการประพฤติของคนในสังคม ผู้มีคุณธรรมจริยธรรม
สามารถตัดสินใจได้ว่าสิ่งควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ ก่อให้เกิดประโยชน์สุขทั้งแก่ตนเอง ผู้อื่น
และสังคมส่วนรวม จุดมุ่งหมายสูงสุดของการมีคุณธรรมจริยธรรมในสังคมคือให้ทุกชีวิตอยู่ร่วมกัน
ในสังคมอย่างสงบสันติและมีความสุข

สำหรับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่นักเรียนในโรงเรียนนั้น มีความสำคัญ
ยิ่ง ซึ่งพันธ์ หันนาคินทร์ (2524, หน้า 170) กล่าวว่า คุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามนั้นเป็นสิ่งที่
ต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนตลอดเวลา และจะได้ผลดียิ่งหากกระทำอย่างต่อเนื่องและ
สอดแทรกเข้าไปในวิชาที่สอนทุกวิชา องค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม
เพื่อให้นักเรียนมีลักษณะนิสัยอันพึงปรารถนาให้แก่นักเรียนก็คือการเป็นตัวอย่างที่ดีของครู

การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม จึงควรเริ่มจากการสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นด้วยวิธีการต่าง ๆ แล้ว
จึงให้ความรู้ ว่า อะไรควรประพฤติปฏิบัติและจะปฏิบัติอย่างไร ลงท้ายด้วยการส่งเสริมให้ปฏิบัติ
จนติดเป็นนิสัยประจำตัวต่อไป ส่วนชม ภูมิภาค (2525, หน้า 6) กล่าวว่า การปลูกฝังคุณธรรม
จริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนนั้น มีกระบวนการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นของการรับ หรือให้ความตั้งใจต่อคุณธรรมและจริยธรรมนั้น นักเรียนต้องรู้ว่า มีคุณธรรมจริยธรรมเช่นนั้น มีความเต็มใจที่พิจารณาคุณธรรมและจริยธรรมนั้น
 2. ขั้นมีการตอบสนอง หรือปฏิบัติตามคุณธรรมและจริยธรรมนั้นและเกิดความพอใจในการปฏิบัติ
 3. ขั้นการตีค่า มีการตีค่าหรือประเมินค่าของคุณธรรมและจริยธรรมนั้น แล้วเกิดการยอมรับ เกิดความชอบ และเกิดพันธะทางใจขึ้น
 4. ขั้นการจัดระเบียบคุณธรรมและจริยธรรม โดยจัดคุณธรรมและจริยธรรมเข้าไปในระเบียบ มองเห็นความสัมพันธ์ของคุณธรรมและจริยธรรมนั้นต่อกิจการต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต
 5. ขั้นการก่อเกิดเป็นอุปนิสัย โดยนำเอาคุณธรรมและจริยธรรมทั้งหลายอันเกี่ยวข้องกันสร้างเป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิต
- สำหรับขำเลียง วุฒิจันทร์ (2524, หน้า 89) ได้กล่าวว่า แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมมีดังนี้
1. จัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม
 2. หัวหน้าสถานศึกษา ครูอาจารย์และบุคลากรทุกคนประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
 3. อบรมสั่งสอนนักเรียนทั้งนอกและในห้องเรียน ให้ประพฤติปฏิบัติตามหลักจริยธรรม และหน้าที่ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย
 4. กำหนดระเบียบโรงเรียนในเรื่องต่าง ๆ ตามหลักจริยธรรมและให้นักเรียนถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
 5. การสอนคุณธรรม จริยธรรมต้องมีทั้งการเรียนทฤษฎีและปฏิบัติ โดยให้ได้ปฏิบัติจริงจนเป็นนิสัย
 6. สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการสอนวิชาอื่น ๆ และการจัดกิจกรรมทุกประเภทของโรงเรียน
 7. จัดให้มีการประเมินผลและนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- สรุปได้ว่า การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เป็นงานสำคัญอย่างหนึ่งของงานปกครองนักเรียน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน เห็นความสำคัญของการสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยสอดแทรกในทุกรายวิชา เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงจนเกิดความตระหนักในคุณค่า ทำให้นักเรียนพัฒนาตนเองเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมต่อไป

งานปกครองระดับชั้นเรียน

การปกครองนักเรียน โดยการแบ่งการปกครองแบบระดับชั้นเรียน ทำให้ดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นเดียวกันย่อมมีวัยที่ใกล้เคียง มีพฤติกรรม มีความต้องการ ความสนใจกิจกรรมต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน นอกจากนั้นครูที่สอนในระดับชั้นเดียวกัน ก็รู้ปัญหา เข้าใจถึงความต้องการและส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนในระดับชั้นเดียวกัน ได้เป็นอย่างดี

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2530, หน้า 29) กล่าวว่า การจัดองค์กรปกครองนักเรียนแบบระดับชั้นเรียน เป็นการจัดองค์กร โดยแบ่งนักเรียนตามระดับชั้นเรียนที่กำลังศึกษา อยู่ในแต่ละระดับแบ่งเป็นห้องเรียนมีครูที่ปรึกษาประจำชั้นดูแลเอาใจใส่นักเรียนในห้องเรียน แต่ละห้อง 1-2 คน เลือกครูที่สอนอยู่ในระดับชั้นนั้นเป็นหัวหน้าระดับ และแต่งตั้งกรรมการระดับชั้น ได้แก่ หัวหน้าระดับชั้น ครูที่ปรึกษาและครูอื่น ๆ ตามความเหมาะสม ทำหน้าที่ดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2530, หน้า 31 - 34)

ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานปกครองนักเรียน คือผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง หัวหน้าระดับ ครูที่ปรึกษา คณะกรรมการฝ่ายปกครอง คณะกรรมการระดับชั้น ไว้ดังนี้

ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง มีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ดังนี้

1. วางแผนเพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน
2. จัดให้มีการอบรมศีลธรรม จรรยา มารยาท ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม
3. ปกครองดูแลให้ความอบอุ่นและปลอดภัยแก่นักเรียนในขณะที่อยู่ในโรงเรียน
4. ให้คำแนะนำด้านความประพฤติของนักเรียน ให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและ

ระเบียบประเพณีที่ตนสังกัดอยู่

5. วางแผน ควบคุม และแก้ปัญหาการมาโรงเรียนของนักเรียน

6. วิเคราะห์และวิจัยปัญหาของนักเรียนที่มีปัญหาเป็นรายบุคคล โดยประสานงานกับฝ่ายแนะแนว ให้นักเรียนประสบความสำเร็จตามอัตรภาพ

7. ประสานงานกับฝ่ายแนะแนวเพื่อวางแผนติดตามผลนักเรียน ที่ออกจากโรงเรียนไปแล้ว เพื่อปรับปรุงงานด้านปกครองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

8. วางแผนและจัดให้มีการรวบรวมข้อมูล สถิติเกี่ยวกับการปกครองให้เป็นปัจจุบัน เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา ป้องกันแก้ปัญหาความประพฤตินักเรียน

9. วางแผนดำเนินงานต่าง ๆ เกี่ยวกับงานปกครอง ร่วมกับคณะกรรมการและประสานกับผู้บริหาร โรงเรียน โดยสม่ำเสมอ

10. ประสานงานกับผู้ปกครองและร่วมกันแก้ปัญหาของนักเรียน

11. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

หัวหน้าระดับชั้น มีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ดังนี้

1. ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการฝ่ายปกครอง
2. ดำเนินงานปกครองนักเรียนในระดับที่รับผิดชอบ
3. ติดต่อประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ

ที่ก่อให้เกิดผลดีต่อนักเรียนในระดับที่รับผิดชอบ

4. ดูแลสวัสดิการนักเรียน
5. ควบคุมดูแลเกี่ยวกับความปลอดภัยและระเบียบวินัยของนักเรียน หาทางป้องกันมิให้นักเรียนประพฤติก่อหรือกระทำผิดระเบียบของโรงเรียน

6. แนะนำ ตักเตือน และติดตามนักเรียนในระดับชั้นให้ทั่วถึง

7. จัดประชุมปรึกษาหารือร่วมกับครูประจำชั้นต่าง ๆ เพื่อเตรียมการปฏิบัติงานของระดับชั้นและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

8. ประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอาจารย์ในระดับชั้น

9. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

อาจารย์ที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น มีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ดังนี้

1. ทำบัญชีรายชื่อนักเรียนภายในชั้น โดยตรวจสอบความถูกต้องตรงกับทะเบียนของ

โรงเรียน

2. ทำหน้าที่เป็นครูเวรประจำสัปดาห์

3. ชี้แจงเรื่องระเบียบวินัยต่าง ๆ ของโรงเรียนให้นักเรียนทราบอย่างแจ่มชัด

4. อบรม แนะนำ ตักเตือนนักเรียน ดูแลเอาใจใส่ตลอดจนให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

ที่ขัดสนให้ได้รับทุนการศึกษา

5. เป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียนในความรับผิดชอบ เพื่อป้องกันแก้ไข และสนับสนุนให้นักเรียนได้มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา

6. เสนอโครงการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและ โรงเรียน

7. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

คณะกรรมการฝ่ายปกครอง มีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ดังนี้

เป็นที่ปรึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน ในด้านการให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะเพื่อกำหนดเป็นนโยบายในการป้องกันแก้ไข และพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน และให้ข้อมูลเพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งการของผู้บริหาร โรงเรียน

คณะกรรมการระดับชั้น มีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ดังนี้

1. ให้ความร่วมมือทำแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานปกครองนักเรียนในระดับชั้นที่ได้รับผิดชอบ
2. เป็นที่ปรึกษาให้หัวหน้าระดับชั้นในเรื่องการวางแผนป้องกัน แก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนในระดับชั้น

สรุป งานระดับชั้นเรียนต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าระดับชั้น อาจารย์ที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น คณะกรรมการฝ่ายปกครองและคณะกรรมการระดับชั้นเรียนเพื่อประสานงานวางแผนการปฏิบัติงานปกครองในการควบคุมดูแลเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน ป้องกัน แก้ไข และพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนในระดับชั้นที่ได้รับผิดชอบ รวมทั้งให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ไม่กระทำความผิดกฎระเบียบของโรงเรียน

การศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสาร ตำราและการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานปกครองนักเรียน ดังนี้
เกษม ดวงงาม (2542) ได้ศึกษาการบริหารงานปกครองนักเรียนหลากหลายชนเผ่าในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า การออกกฎระเบียบ ข้อบังคับควรให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วม ควรมีการปิดประกาศ ระเบียบ แนวปฏิบัติไว้ในที่เปิดเผยเพื่อให้นักเรียนตระหนักและทำตามกฎระเบียบ แนวปฏิบัติของโรงเรียน เพื่อลดปัญหาทางวินัยของนักเรียน ส่วนการส่งเสริมและพัฒนาระเบียบวินัย คุณธรรมและจริยธรรม ควรยกย่องชมเชยและให้รางวัลหรือเกียรติบัตรแก่นักเรียน ควรมีการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติเพื่อแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน และมีการติดตามผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน และควรแก้ไขปัญหาด้านเหตุของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน โดยครู อาจารย์ฝ่ายวิชาการพยายามแทรกกิจกรรมส่งเสริมในระหว่างเรียน เพื่อส่งเสริมลักษณะนิสัยและความประพฤติที่ดีของนักเรียน ควรมีการดูแลเอาใจใส่นักเรียนที่มีปัญหาหรือปมด้อย และควรรายงานผลความประพฤติของนักเรียนที่มีปัญหาให้ผู้ปกครองทราบกรณีที่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์

ในขณะเดียวกัน เจริญ กาละ (2542) ได้ศึกษาการบริหารงานปกครองนักเรียนในโรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม จังหวัดพะเยา พบว่า โรงเรียน โดยฝ่ายปกครองได้จัดทำทำคู่มือนักเรียนและได้ชี้แจงให้ครู-อาจารย์ ผู้ปกครองและนักเรียนเข้าใจเหตุผลในการใช้กฎระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน ครูที่ปรึกษาปฏิบัติงานดูแลนักเรียนในชั้นเรียน ทำกิจกรรมหน้าเสาธงทุกเช้า อบรมนักเรียนในคาบ โฮมรูมทุกวันเป็นแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียน ควรจัดให้มี

การอบรมคุณธรรมและจริยธรรมทุกสัปดาห์ ควรยกย่องชมเชยครูที่ปรึกษาดีเด่นที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ การลงโทษนักเรียนที่กระทำผิดวินัยควรปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับให้จริงจัง การตรวจเครื่องแต่งกายนักเรียนควรมีกำหนดเวลาที่แน่นอน ควรเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้แก่นักเรียนทุกด้าน ครูประจำชั้นควรดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ส่วนนักเรียนมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม ควรเน้นเรื่องการแต่งกาย ความมีวินัยในตนเอง กริยามารยาท รวมถึงการช่วยกันรักษาความสะอาดของห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน

ในขณะที่ ชูศักดิ์ ทองนาค (2542) ได้ศึกษาการปรับปรุงงานปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านใหม่หนองบัว อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บทบาทของครูในการส่งเสริมสนับสนุนพฤติกรรมที่ดีของนักเรียนนั้น ควรใช้การกล่าวคำยกย่องชมเชย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับนักเรียน ส่วนการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนนั้น ควรใช้วิธีการ กำกับ ดูแล และสังเกตพฤติกรรมหลังถูกลงโทษ และขอความร่วมมือจากผู้ปกครองและเพื่อนนักเรียนในการสอดส่องพฤติกรรม ให้คำปรึกษาแนะแนว อบรมและเยี่ยมบ้านนักเรียน ด้านงานระเบียบวินัย การจัดทำกฎ ระเบียบและข้อบังคับ ควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในรูปคณะกรรมการ บางครั้งควรมีการจัดประชุมครูเพื่อร่วมจัดทำกฎ ระเบียบและข้อบังคับ การส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัย ควรให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมความมีระเบียบวินัย โดยแทรกอยู่ในชั่วโมงเรียน และควรให้รางวัลและชมเชยนักเรียนที่มีระเบียบวินัย เข้มงวดจริงจังเกี่ยวกับความประพฤตินักเรียน โดยร่วมกับผู้ปกครอง และครูควรดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด มีการอบรมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน

ส่วน เดช สุธรรมปวง (2542) ได้ศึกษาการบริหารงานปกครองนักเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ สรุปได้ว่า มีการจัดทำแผน/ปฏิทินการปฏิบัติงานปกครอง แต่บางครั้งไม่สามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของครูปกครองอย่างชัดเจน มีการประสานงานระหว่างบ้านกับทางโรงเรียน มีการอบรมนักเรียนหน้าเสาธง หลังเคารพธงชาติทุกวัน มีการยกย่องชมเชยมอบรางวัล มอบเกียรติบัตรให้กับนักเรียนที่มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดี จัดให้ครูทุกคนช่วยอบรมสอดส่องดูแล ตักเตือนให้ข้อคิดกับนักเรียนในการปฏิบัติตัว ไม่เหมาะสม แต่โรงเรียนยังไม่มีคณะกรรมการสอบสวนลงโทษนักเรียนอย่างเป็นระบบ ประกอบกับครูไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนอย่างจริงจัง และควรจัดให้มีการอบรม คุณธรรมและจริยธรรม ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้มากขึ้นและกระทำอย่างต่อเนื่อง

สำหรับ นลินีย์ นุศย์จิตะ (2543) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานนักเรียนของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ควรวางแผนกำหนดนโยบายให้ชัดเจน ควรจัดอบรมชี้แจงนักเรียนให้เข้าใจในกฎระเบียบ ข้อบังคับการปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบวินัย จัดอาจารย์ดูแลและรับผิดชอบงานปกครองอย่างชัดเจน ควรสร้างความเข้าใจในเรื่องวินัย คุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นในหมู่นักเรียนมากกว่าการลงโทษ ควรจัดกิจกรรมหรือโครงการเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรม เช่น ค่ายคุณธรรม อาจารย์ บุคลากรในโรงเรียนควรปฏิบัติตนเป็นแบบตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ควรมีการยกย่องนักเรียนที่ประพฤติดี ควรพิจารณาลงโทษนักเรียนอย่างถูกต้องยุติธรรม และควรมีการประสานงานระหว่างฝ่ายปกครอง อาจารย์ที่ปรึกษา และฝ่ายแนะแนวในการดูแลแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน

ในปีเดียวกัน สุมาลี แสงจันทร์ (2543) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับงานปกครองนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 โรงเรียนเทศบาลวัดศรีปิงเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านการปกครองควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมงานปกครองนักเรียน ควรชี้แจงและเผยแพร่ระเบียบเกี่ยวกับงานปกครองให้ครู นักเรียน และผู้ปกครองรับทราบ ส่วนด้านวินัยนักเรียนควรมีการประกาศยกย่องชมเชย นักเรียนที่มีความประพฤติดี นักเรียนต้องแต่งกายเรียบร้อย ถูกต้องตามระเบียบและควรได้รับการฝึกมารยาทในการเข้าห้องประชุม ส่วนด้านงานป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ครูควรให้ความรัก ความเข้าใจ ความใกล้ชิด และให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ควรจัดกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้แสดงออกในทางที่ถูกต้อง และก่อนจะทำโทษนักเรียนที่ทำผิดควรมีการชี้แจงเหตุผลให้ทราบ

ส่วน ไพฑูรย์ การเพชร (2544) ได้ศึกษาบทบาทของครูในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าส่วนมากครูผู้สอนได้วางแผนเพื่อส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง โดยจะส่งเสริมตามสถานการณ์และโอกาส ส่งเสริมและดำเนินการด้านวินัยนักเรียน โดยให้ความสำคัญในด้านการรักษาความสะอาดของสถานศึกษา การทำความเคารพครู อาจารย์ ตลอดจนจนถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการแต่งกาย ส่วนการทำโทษนักเรียนที่ทำผิดระเบียบนั้นครูส่วนมากใช้วิธีการว่ากล่าวตักเตือน และยกย่องชมเชย ให้กำลังใจแก่นักเรียนที่ประพฤติดีตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน โดยการมอบเกียรติบัตรหรือรางวัล การณรงค์ส่งเสริมกิจกรรมสร้างเสริมวินัยแก่นักเรียนดำเนินการ โดยคัดเลือกนักเรียนที่มีมารยาทดีงาม แต่การจัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนจัดการแสดงบนเวทีมีน้อยมาก ครูผู้สอนส่วนมากได้ให้ความสำคัญและสนใจปฏิบัติเพื่อเป็นแบบอย่างที่เหมาะสมแก่นักเรียนในเรื่องการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย และควรยกย่องชมเชยสำหรับผู้ประพฤติดีและลงโทษผู้ประพฤติไม่ดี มีการปรึกษาหารือ

กับผู้ปกครองตลอดจนฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียนเพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนที่ประพฤติผิด มีการกำกับติดตามและประเมินผลเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ เน้นให้ครูอบรมระเบียบวินัยทุกครั้งที่เข้าสอน และที่สำคัญการส่งเสริมความมีวินัยนักเรียน ครูต้องใช้จิตวิทยาและคอยตักเตือนอย่างใกล้ชิด ต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมวินัยเท่า ๆ กับงานสอน และควรให้นักเรียนแสดงออกในทางสร้างสรรค์ในการปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยด้วย

นอกจากนั้น เจริญ ชีราชนภักษ์ (2545) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลลำปาง พบว่า งานด้านการเสริมสร้างวินัยและการควบคุมความประพฤตินักเรียนนั้นมีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานเสริมสร้างวินัยและการควบคุมความประพฤติ นักเรียน มีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยและการควบคุมความประพฤตินักเรียนกับรายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บริหารทราบ ส่วนปัญหาที่พบได้แก่ นักเรียนขาดระเบียบวินัยขาดความรับผิดชอบ นักเรียนมีจำนวนมากเกินไปทำให้คณะครูดูแลได้ไม่ทั่วถึง ครูควรเข้มงวดในเรื่องการรักษาระเบียบวินัย การประพฤติผิดวินัยของนักเรียนให้มากขึ้นกว่าเดิม ควรมีการประสานงานกันทุกฝ่ายให้ช่วยอบรมสั่งสอนนักเรียน ทั้งในเวลาเรียนปกติและวันสุดสัปดาห์ ตลอดจนช่วยกันสอดส่องดูแลความประพฤตินักเรียน อีกทั้งช่วยกันปรับพื้นฐานทางวินัยในตนเองของนักเรียน ด้วยการเอาใจใส่ดูแลเป็นพิเศษ

ส่วน สนิท บุญเจริญ (2545) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานปกครองนักเรียนของโรงเรียนแม่เจดีย์วิทยาคม จังหวัดเชียงราย พบว่า มีการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายปกครองนักเรียนรับผิดชอบในการบริหารงานปกครองนักเรียน และได้ดำเนินการตามโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีครูที่ปรึกษาประจำชั้นเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการและควบคุมการทำกิจกรรมหน้าเสาธงของนักเรียน มีครูเวรประจำวันได้ตรวจตราดูแลนักเรียนบริเวณประตูเข้าออกโรงเรียนทุกวัน จัดให้มีการอบรมนักเรียนประจำสัปดาห์เพื่อให้เกิดความมีวินัยในตนเอง จัดบรรยากาศในโรงเรียนช่วยให้นักเรียนมีความสุขที่ได้มาโรงเรียน อีกทั้งยังจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีการสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมในแต่ละรายวิชา ส่วนที่เห็นว่าไม่ได้ปฏิบัติได้แก่ การแจ้งผลการขาดเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครูในการปกครองนักเรียน ครูที่ปรึกษาประจำชั้นควรมีการประชุมประสานงานและร่วมมือกันดูแลนักเรียนเพื่อป้องกันการประพฤติที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนการกำกับดูแลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบวินัยอย่างใกล้ชิดทั้งด้านการแต่งกายและการให้คำปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนในทุก ๆ ด้าน

ในปีต่อมา ประสิทธิ์ ยิ่งสมัคร์ (2546) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานปกครองนักเรียนของโรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีการแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบในการบริหาร

งานปกครองนักเรียนและได้ดำเนินการตามโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้นำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม อย่างสม่ำเสมอทุกครั้ง นอกจากนี้ครูที่ปรึกษาได้ควบคุมดูแลการปฏิบัติกิจกรรมหน้าเสาธงของนักเรียนทุกวันและมีครูเวรประจำวันปฏิบัติหน้าที่เพื่อตรวจตราดูแลความประพฤติของนักเรียนในบริเวณโรงเรียนทุกวัน กำหนดแนวทางในการทำโทษนักเรียนที่ทำผิดระเบียบวินัยไว้อย่างชัดเจนและพิจารณาลงโทษนักเรียนที่ทำผิดระเบียบของโรงเรียนอย่างมีระบบ ตลอดจนมีการแต่งตั้งบุคลากรเพื่อรับผิดชอบงานในระดับชั้นให้ครูที่ปรึกษาดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดเก็บข้อมูลนักเรียนและออกเยี่ยมบ้านนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ ส่วนที่ควรปฏิบัติได้แก่ การแจ้งผลการปฏิบัติงานปกครองให้แก่ครูและผู้ปกครองทราบ ควรจัดทำปฏิทินติดตามการปฏิบัติงานปกครองนักเรียน ควรจัดกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรมและจริยธรรมให้นักเรียนทุกระดับชั้นทุกปี ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และจัดกิจกรรมโฮมรูมตามความต้องการของนักเรียนและควรจัดครูที่ปรึกษาสอนนักเรียนประจำชั้นของตนเองเพื่อความใกล้ชิดสนิทสนม และสามารถให้คำปรึกษาในด้านต่าง ๆ แก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วน ราชตรี ตนเล็ก (2550) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวชิราลัย อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนได้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้รายงานผลการพัฒนาคุณภาพนักเรียน มีกิจกรรมโฮมรูม จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง ได้ประชุมผู้ปกครอง ประสานครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน ติดตามและประเมินการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีการบันทึกการส่งต่อ ไปยังครูที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียน แต่ยังพบปัญหาการเยี่ยมบ้านนักเรียนยังไม่ดีพอและไม่ทั่วถึงรวมทั้งการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนของครูยังไม่ครอบคลุมเพียงพอ นอกจากนี้การคัดกรองนักเรียนไม่มีการจำแนกนักเรียนตามสภาพจิตใจ อารมณ์ สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อขัดเกลาพฤติกรรมเด็กที่มีปัญหา ควรให้ความยุติธรรมแก่นักเรียนทุกคน ส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ดี ให้มีการพัฒนาขึ้นและควรส่งเสริมพัฒนาศักยภาพด้านการเรียนของเด็กทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ควรส่งเสริมกิจกรรมภายนอกโรงเรียนแก่นักเรียนอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความสามารถได้แสดงความสามารถอย่างเท่าเทียมกัน สำหรับการบันทึกส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก ไม่มีการประสานงานไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก การติดตามช่วยเหลือจากผู้เกี่ยวข้อง ครูแต่ละชั้นควรมีการประสานงานส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบและควรมีการประเมินติดตามผลการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ในปีเดียวกัน นิกร ทองทิพย์ (2550) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชิงดาว พบว่า การดำเนินงานได้ปฏิบัติในเรื่องสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างครูกับนักเรียนในความดูแล ใช้แบบประเมินพฤติกรรมสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน การคัดกรองนักเรียนได้จำแนกนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และ กลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมพร้อมทั้งรายงานผลการจัดกิจกรรมโฮมรูมและ ประชุมผู้ปกครองนักเรียน มีการส่งต่อนักเรียนให้ฝ่ายปกครอง ครูพยาบาล ได้ช่วยเหลือแก้ไขปัญหา ของนักเรียนและมีการบันทึกการส่งต่อนักเรียน

นอกจากนั้น ฉัฐพล เงินใส (2551) ได้ศึกษาการบริหารงานปกครองนักเรียนของ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการ รับผิดชอบการบริหารงานปกครองนักเรียนและชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจเหตุผลในการปฏิบัติตาม ระเบียบและข้อบังคับทางโรงเรียน แต่ควรมีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานปกครองนักเรียนและ ประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการกำหนดแผนการปฏิบัติงานเพื่อสร้างแนวปฏิบัติงาน เป็นบรรทัดฐานเดียวกัน ส่วนด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมของ ครูที่ปรึกษาระดับชั้น แต่ไม่มีกรวางแผนการส่งต่อนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดปัญหาบ่อยครั้ง ครูยังขาดความเข้าใจในการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน และครูปกครอง ครูแนะแนวและ ครูที่ปรึกษาไม่ออกเยี่ยมบ้านนักเรียน ส่วนการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนนั้น มีการลงโทษนักเรียนด้วยการทำกิจกรรม ว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนที่กระทำผิด ควรกำหนดโทษ ให้ถือเป็นแนวปฏิบัติเดียวกันและพัฒนาบุคลากร เพื่อสร้างความตระหนักในการแก้ไขพฤติกรรม นักเรียน ส่วนผู้ปกครองและชุมชน ยังให้ความร่วมมือในการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนน้อย

ในปีเดียวกัน พัฒนา ว่องชนาการ (2551) ได้ศึกษาการดำเนินงานด้านการส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนโกวิทราษฎร์เชียงใหม่ พบว่า โรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนและ จัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนตามแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธ โรงเรียนมีกิจกรรมและหลักสูตรทางด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหาร โรงเรียนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้คณะกรรมการนักเรียนเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม มีการอบรม สั่งสอนให้นักเรียนมีความกตัญญู ครูให้ความสำคัญในการปฏิบัติตามระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ได้ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยครูหลังการ ดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม มีแบบประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และมีแบบรายงานสรุปผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม แต่วิธีการประเมินผลยังไม่ชัดเจน เนื่องจากเป็นงานด้านนามธรรมการประเมินค่อนข้างยาก การสรุปการประเมินผลยังรับรู้ไม่ทั่วถึง ควรหาวิธีการประเมินที่ชัดเจนและควรมีการประเมินตาม

แผนงาน นอกจากนี้ยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องรับรู้ถึงเป้าหมาย นโยบาย การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมต้องใช้เวลาและทำอย่างต่อเนื่อง นักเรียนบางคนขาดความตระหนักหรือไม่เห็นความสำคัญของการส่งเสริม ควรจัดการประชุมให้กับทุกฝ่ายเพื่อจะรับรู้ถึงนโยบายในการส่งเสริม ควรยกย่องชมเชยบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม ทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและการจัดกิจกรรมส่งเสริมควรให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอและมีการติดตามอย่างใกล้ชิด

สำหรับ เสถียร ทามัง (2551) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเทศบาลวัดศรีปึงเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน ได้เยี่ยมบ้านนักเรียน วางแผนการคัดกรองนักเรียน การให้ความรู้ครูในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน การให้ความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การรักษาความลับของนักเรียนและการให้ความร่วมมือในการป้องกันพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน แต่ยังขาดการประชุมกันอย่างต่อเนื่อง ผู้ปฏิบัติขาดความเข้าใจการใช้เครื่องมือแบบประเมินพฤติกรรม นักเรียนมีจำนวนมากทำให้การดูแลไม่ทั่วถึง ครูผู้สอนเวียนสอนหลายห้องจึงจำนักเรียนไม่ได้ ควรทำงานเป็นทีมและมีระบบการทำงานที่สมบูรณ์ และควรมีผลสรุปการคัดกรองที่เป็นระบบและมีการดูแลอย่างต่อเนื่อง

จากผลการศึกษาที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานปกครองนักเรียนนั้น เกิดจากการที่โรงเรียนขาดการวางแผนปฏิบัติงานปกครองอย่างเป็นระบบ ขาดความร่วมมือจากบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง ขาดการประสานงานในการดูแล แก้ไข ช่วยเหลือนักเรียน ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังขาดการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขด้านความมีระเบียบวินัยคุณธรรมและจริยธรรมที่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ การควบคุมและส่งเสริมให้เกิดความมีระเบียบวินัย คุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพนั้น ต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนตลอดจนผู้ปกครองและชุมชน จึงจะสามารถแก้ปัญหา ช่วยเหลือและพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนให้ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข